

Türkiye’de Sporcuların Cinsel Taciz Algıları ve Deneyimleri

Athletes’ Perceptions and Experiences of Sexual Harassment in Turkey

Araştırma Makalesi

¹Gülay ÖZEN, ²Esra EMİR, ³Canan KOCA,

1 Gençlik ve Spor Bakanlığı, Spor Genel Müdürlüğü
2 Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi
3 Hacettepe Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

öz

Bu makalenin amacı, kadın ve erkek sporcuların cinsel taciz algılarını ve deneyimlerini araştırmaktır. Araştırmaya farklı spor branşlarından 194 kadın ve 178 erkek sporcu katılmıştır. Araştırma verileri, cinsel taciz davranışı konusundaki farkındalıklarını, cinsel tacize maruz kalma durumlarını ve cinsel taciz önlemlerine yönelik görüşleri içeren sorulardan oluşan, araştırmacılar tarafından geliştirilen bir anket yoluyla toplanmıştır. Veriler betimleyici istatistikî yöntemler ve ki-kare ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre; kadın sporcuların cinsel taciz davranışı olarak tanımladıkları davranışların ilk sıralarında cinsel yaşam hakkında sorular sorulması (%76), vücudu ile ilgili cinsiyetçi şakalar (%66), övgü ya da yorum yapılması (%71) yer almıştır. Erkek sporcular ise; cinsel içerikli materyaller gösterilmesini (%70), tekrarlanan istenmeyen flört tekliflerini (%51) ve müstehcen bakışları (%72) cinsel taciz davranışları olarak algıladıklarını belirtmişlerdir. Erkek sporcuların %27’si soyunma odalarında cinsel tacize maruz

ABSTRACT

The aim of this study is to understand the perceptions and experiences of athletes about sexual harassment. 194 female and 178 male athletes from different sport branches (e.g. boxing, football, gymnastics, swimming, taekwondo, tennis, track and field, and volleyball) were participated in this study. The questionnaire which was developed by the researchers includes the questions about knowledge for the sexual harassment behaviors, experiences and views for the measures. Descriptive analysis and Chi-square analysis were applied to analyze data. The findings of the study showed that the most rated sexual harassment behaviors by female athletes were asking about your sexual life (76%), making compliments or comment about your body (71%) and making sexist jokes (66%). Whereas the most stated sexual harassment behaviors by male athletes were sending sexually-explicit materials (e.g., photo, email, SMS) (70%), repeated unwanted sexually suggestive glances (72%), and sending flirting request message (51%). In addition, 27

kaldıklarını belirtirken, kadın sporcuların %26,3'ü spor alanlarında cinsel tacize maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Kadın sporcuların %24,2'si uyararak cinsel tacize tepki gösterdiklerini, %24'ü tepki göstermediklerini ifade ederken, erkek sporcuların %27'si cinsel tacizi şaka gibi algılayıp yok saydıklarını, %11,2'si fiziksel tepki gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Çalışmanın bulguları genel olarak Türkiye'de kadın ve erkek sporcuların cinsel taciz deneyimleri olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler

Cinsel Taciz, Sporcu Deneyimleri, Türkiye.

per cent of male athletes reported that they exposed to sexual harassment mostly in the locker rooms whereas 26,3 per cent of female athletes reported that they exposed to sexual harassment mostly in sport areas. The most stated reactions to sexual harassment by sexually harassed female athletes were saying warnings words (24,2%), and showing no reaction (24%). However, the most stated reactions to sexual harassment by sexually harassed male athletes were ignore perceive joke (27%) and show physical response (11,2%). The overall findings of this study show that some female and male athletes have experience sexual harassment in Turkey.

Key Words

Sexual harassment, Athlete Experiences, Turkey.

GİRİŞ

Cinsel taciz, sosyal sınıf, ekonomik gelir, eğitim, ırk, dil, din ve yaş gibi farklılıkları olmayan, dünyanın birçok ülkesinde yaşanan, özellikle kadınların sağlığını ve onların toplumsal yaşama katılımını olumsuz etkileyen bir insan hakkı ihlalidir. Dünyanın birçok yerinde ve farklı toplumsal alanlarda ortaya çıkan cinsel taciz, sosyoloji, psikoloji, eğitim ve hukuk gibi çeşitli disiplinlerdeki araştırmacılar tarafından bir toplumsal sorun olarak incelenmektedir.

Ülkemizde yazılı ve görsel medyada sıklıkla haber olan spor alanında yaşanan cinsel taciz vakalarına dair bilimsel kanıtlar yok denecek kadar azdır. Hâlbuki bir suç olan cinsel taciz, özellikle sporcuların spor yaşamlarının bitmesine sebep olabilirken onların fiziksel ve ruhsal sağlıklarını olumsuz etkileyebilmektedir. Türkiye'nin, Uluslararası Olimpiyat Komitesinin (IOC) 8 Şubat 2007'de almış olduğu kararlar uyarınca, sporda cinsel tacize karşı politikalar geliştirilmesi, spor insanlarına ve sporculara cinsel taciz hakkında eğitimler verilmesi ve devam eden eğitim programlarına cinsel taciz konusunu ekleyerek farkındalık yaratması gerekmektedir. Ayrıca ulusal düzeyde spor organizasyonları hakkında yetkili tüm örgütlerde cinsel tacize ilişkin kurumsal yapılaşma etkili bir biçimde yapılandırılırsa ve eşitlikçi, adil kararları alan bu kurumlara sporcuların güven duyması sağlanırsa, cinsel taciz vakaları-

nın azalacağı, var olanlarının sporcular tarafından daha kolay dile getirilebileceği düşünülebilir. Dolayısıyla spor kurumlarının cinsel taciz konusunu öncelikli alanlarına almaları ve önleyici politikaları acilen geliştirmeleri gerekmektedir. Bu temel gereklilikten yola çıkan bu araştırmanın iki temel amacı vardır:

1. Sporcuların cinsel taciz konusundaki farkındalıkları ve cinsel tacize maruz kalma durumlarının belirlenmesi.
2. Sporcuların cinsel tacize maruz kaldıktan sonraki tepkilerini, başvurdukları kurumların ve önerilerinin belirlenmesi.

Kavramsal Çerçeve

Cinsel taciz, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan cinsiyet ayrımcılığının bir biçimidir. Dolayısıyla öncelikle toplumsal cinsiyet, toplumsal cinsiyet eşitliği ve toplumsal cinsiyet ayrımcılığı kavramlarına açıklık getirmekte fayda var. *Cinsiyet* kavramı kadının ve erkeğin biyolojik ve fizyolojik olarak taşıdığı özellikleri belirtirken, *toplumsal cinsiyet* kavramı kadının ve erkeğin taşıdığı kültürel ve toplumsal özellikleri, toplumun kadına ve erkeğe verdiği rol ve sorumlulukları ve toplumsal beklentileri ifade eder (KASFAD, 2012). Toplumsal cinsiyet eşitliği ise kadının ve erkeğin toplumsal yaşamın her alanında eşit haklara sahip olmasıdır. Başka bir

ifadeyle toplumsal yaşamda var olan fırsatları kullanmada, çeşitli kaynakların ayrılmasında ve hizmetlere erişimde bireyin cinsiyetine bağlı ayrımcılık yapılmamasıdır. Dolayısıyla *toplumsal cinsiyet ayrımcılığı*, toplumda bireyin cinsiyeti sebebiyle temel haklardan ve hizmetlerden yoksun bırakılmasıdır.

Cinsel taciz, kişilerin sonradan edindikleri örgütsel güç ve otorite kaynakları ile bunları kötüye kullanmaları sonucu toplumdaki tüm bireyler arasındaki ilişkilerde yaşanabilecek sosyal bir olgudur. Toplumsal cinsiyet ayrımcılığının bir formu olması ve toplumdaki eşitsizliğin kadınların aleyhine olması sebebiyle cinsel taciz, büyük oranda kadınlara yönelik olmaktadır. Fakat erkeklerin de çeşitli sebeplerle cinsel taciz mağduru oldukları bilinmektedir. Erkekler ve kadınlar, kadınlar ve kadınlar, erkekler ve erkekler arasında cinsel taciz deneyimlerine ilişkin örnekleri görmek mümkündür (Malloy ve Zaluski, 2004).

En temel tanımıyla cinsel taciz, kişiyle vücut teması bulunmadan yapılan ve rızaya dayalı olmayan, cinsel içerikli söz, tavır veya diğer davranış içerir. Cinsel taciz davranışlarında süreklilik aranmaz yani tek bir olay da bir cinsel taciz suçu olarak değerlendirilir. Cinsel taciz politika belgelerinde cinsel taciz, basit, sürekli ve ağır cinsel taciz olmak üzere üç çeşitte ele alınmaktadır (Örn. Ankara Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Politika Belgesi). Basit cinsel taciz, cinsel içerikli şaka yapmak ve iltifatlarda bulunmak ya da argo sözcükler kullanmak, flört etmek için ısrarcı davranışlarda bulunmak ve kişinin cinsel yaşamıyla ilgili sorular sormak gibi tehdit, şantaj ya da hakaret unsuru taşımayan, ancak rahatsız edici, istenilmeyen ortamları yaratan hareketlerdir. Sürekli taciz, basit tacizin, uyarılara rağmen sürekli yapılması halinde ortaya çıkmaktadır. Ağır cinsel taciz, cinsel içerikli teklife uymadığı durumlarda kişinin iş ve spor hayatıyla ilgili bedeller ödeyeceğinin, uyduğu takdirde ise hak etmediği kazançlar sağlanacağı belirtilen durumlarda söz konusu olan tehdit, şantaj ya da hakaret ve benzeri fiillerle ortaya çıkan ve kişinin davranışlarını kontrol etmeye yönelik hareketlerdir (Ankara Üniver-

sitesi, 2011). Aynı belgede cinsel saldırı, rızaya dayalı olmayan cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığının ihlal edilmesi olarak tanımlanmaktadır. Cinsel saldırı iki biçimde ele alınmaktadır. Birincisi, sarılmak, ellemek, dokunmak, cinsel birleşme olmadan kişinin vücut dokunulmazlığının ihlalidir. İkincisi ise kişinin vücut dokunulmazlığının vücuda cinsel organ veya bir cisim sokulmasıyla ihlalidir.

Sporda Cinsel Taciz

Cinsel taciz, bireyler arasında var olan güç ilişkisiyle çok yakından ilgilidir. Spor ortamında cinsel taciz konusu ele alınırken mutlaka güç ilişkileri dikkate alınmaktadır. Spor alanı, farklı konumlarda yer alan bireyleri ve farklı düzeylerdeki güç ilişkilerini içeren bir sosyal alandır. Bu alanda yer alan bireyler; sporcular, antrenörler, yöneticiler, hakemler, sağlık personeli, teknik elemanlar ve diğerleridir. Bu bireylerden herhangi birinin konumunu, cinsiyetini, yetkilerini diğerine karşı bir güç ve yaptırım aracı olarak kullanabilme durumu sıklıkla yaşanabilmektedir. Takım seçmelerinde, yönetici seçimlerinde, karar alma süreçlerinde, başarı ve başarısızlığın değerlendirilmesi süreçlerinde ve benzer birçok durumda gücü elinde tutan bireylerin cinsel taciz davranışlarını sergileme olasılığı bulunmaktadır.

Sporda cinsel taciz ve istismar araştırmalarının özellikle 1990'lı yıllarda gerçekleştirilmeye başlandığı ve 2000'li yıllarda sıklıkla yapıldığı görüyoruz (Fasting ve diğ., 2000; Fasting ve diğ., 2014; Fasting ve diğ., 2010). Örneğin, Fasting ve arkadaşları tarafından 2000 yılında yapılan araştırma, Norveç'te elit kadın sporcuların % 51'inin cinsel tacize maruz kaldığını göstermektedir. Yine Fasting ve arkadaşları (2010) tarafından Çek Cumhuriyeti'nde ve Norveç'te karşılaştırılabilir olarak yapılan araştırmanın sonucunda, %79 ve %54 oranlarında kadın sporcuların cinsel tacize maruz kaldığı ortaya çıkmıştır. 2014 yılında yapılan bir başka araştırmada ise eğitim ve spor ortamında cinsel taciz faillerinin öğretmen ve antrenörlerden çok akran öğrenci ve sporcular olduğunu ve eğitim ortamında ya-

şanan cinsel tacizin spor ortamında yaşanandan daha çok olduğu bulunmuştur (Fasting ve diğ., 2014).

Ülkemizde spor alanında yapılan cinsel taciz çalışmalarının azlığı dikkat çekicidir. Türkiye’de spor alanında yapılan cinsel taciz çalışmalarında az sayıda yüksek lisans, doktora bitirme tezleri yanı sıra sınırlı sayıda da araştırma olduğunu söyleyebiliriz. Gündüz ve diğ. tarafından 2002 yılında yapılan bir araştırmaya katılan 356 kadın sporcunun 200 (%56,2) ü seyirciler, erkek takım arkadaşları ve antrenörleri tarafından cinsel tacize uğradıklarını belirtmişlerdir. Yıldız’ın (2009) yaptığı araştırmada ise 10 erkek sporcu cinsel taciz ve istismarla karşılaştığını belirtirken, araştırmaya katılan 96 kadın sporcudan 64’ü spor yaşamlarında en az bir kez cinsel taciz ve istismara maruz kaldıklarını belirtmiştir. 2014 yılında yapılan bir araştırmada ise beden eğitimi ve spor bölümünde okuyan kadın öğrencilerin cinsel taciz deneyimleri araştırılmış ve sonucunda 170 kadının %14,7’sinin cinsel taciz mağduru oldukları bulunmuştur. Cinsel taciz failleri büyük oranda takım arkadaşlarıdır ve çoğunlukla antrenmanlarda ortaya çıkmaktadır (Yücel ve diğ., 2014).

Türkiye’de sporcuların cinsel taciz algılarını ve cinsel taciz deneyimlerini inceleyen araştırma sayısının artması ve böylelikle daha fazla nitelikli verinin toplanması, cinsel taciz önleyici politikaların geliştirilmesine hizmet edecek önemli bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyaçtan yola çıkan bu makalenin amacı, sporcuların cinsel taciz konusundaki farkındalıklarının ve cinsel taciz deneyimlerinin belirlenmesidir. Bu doğrultuda, bu araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır.

1. Sporcuların cinsel taciz/cinsel saldırı olduğunu düşündükleri davranışlar nelerdir?
2. Sporcular, spor ortamında hangi cinsel taciz/cinsel saldırı davranışlarına ne sıklıkta maruz kalmışlardır?
3. Sporcular, cinsel taciz/cinsel saldırı davranışlarına nerelerde maruz kalmışlardır?
4. Sporcular, cinsel taciz/cinsel saldırı davranışlarına kimler tarafından maruz bırakılmışlardır?

5. Sporcuların, cinsel taciz/cinsel saldırı davranışlarına gösterdikleri tepkiler nelerdir?
6. Sporcuların, spor ortamında yaşanan cinsel taciz/cinsel saldırı olaylarını önlemeye yönelik önerileri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Grubu

Betimsel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmaya Türkiye’nin farklı illerinden, farklı spor branşlarından 194’ü kadın ve 178’i erkek olmak üzere toplam 372 sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 22.09 ± 3.25 ’dir. Katılımcıların %90’ı üniversite, %10’u lise ve dengi okullar mezunudur. Araştırmaya katılan sporcuların %8,8’i üniversite takımında, %47,6’sı amatör ligde, %31,2’si ise profesyonel ligde yarışmaktadır. Katılımcıların spor branşlarına göre cinsiyet dağılımları ise Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların spor branşlarının cinsiyete göre dağılımı

	Kadın		Erkek		Toplam
	%	n	%	n	N
Atletizm	68	15	32	7	22
Badminton	57	4	43	3	7
Basketbol	65	26	35	14	40
Boks	38,4	5	62	8	13
Fitness	44,4	12	56	15	27
Futbol	20,4	18	80	70	88
Güreş	36	5	64,2	10	15
Hentbol	71	24	29,4	10	34
Cimnastik	33,3	1	67	2	3
Judo	57,1	4	43	3	7
Karate	87	14	13,3	2	16
Ragbi	80	4	20	1	5
Taekwando	52	18	48	14	27
Tenis	31	4	69,2	9	13
Voleybol	79	33	21,4	9	42
Diğer	88	7	12,5	1	8
Toplam	52,1	194	47,9	178	372

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Anket formu hazırlanırken Türkiye'de ve dünyada cinsel taciz ve cinsel saldırı araştırmalarında kullanılan anketlerden yararlanılmıştır (Durmuş, 2013; Fasting, 2007; Fasting ve Brackenridge, 2009; Fasting ve diğ., 2004; Zengin, 2012). Anket, olası hatalarını ve anlaşılabilirliğini gözden geçirmek amacıyla 30 kişilik bir gruba araştırma öncesi pilot uygulama yapılmıştır. Geri bildirimler ışığında anket formunun birinci bölümünde bulunan "cinsel taciz/cinsel saldırı olduğunu düşündüğünüz davranışları işaretleyiniz" kısmı ile ikinci bölümde bulunan "spor yaşantınızda aşağıda sıralanan davranışlara ne sıklıkla maruz kaldınız" kısmının karıştırıldığı anlaşılmıştır. İlgili bölümlerin başına not düşülmüş ve önemli noktaların altı çizilerek daha anlaşılır hale getirilmiştir ayrıca uygulama sırasında tekrar açıklama yapılmıştır.

Anketin ilk 7 maddesinde katılımcıların demografik bilgilerine yönelik sorular yer almaktadır. Demografik bilgi sorularının dışında, anket dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, katılımcılara listelenen 17 davranıştan hangilerini cinsel taciz/cinsel saldırı olarak değerlendirdiklerini üç seçenikle (Evet, Emin Değilim, Hayır) belirtmeleri istenmiştir. Üç sorudan oluşan ikinci bölümde; cinsel taciz davranışlarına ne sıklıkla maruz kaldıkları (Hiçbir zaman, Bir kez, Ara sıra, Çok sık), hangi mekanlarda cinsel tacize maruz kaldıkları (Örn. Spor sahasında, soyunma odasında, yarışmalarda vb.) ve kim tarafından maruz bırakıldıkları (Örn. masör, yönetici, antrenör, hakem, seyirci vb.) sorulmuştur. Üçüncü bölümde cinsel tacize maruz kalındığında gösterilen tepkiler (Örn. Şaka gibi algılayıp yok saydım, Korkudan bağırdım, Ortamı terk ettim, Resmi şikâyetle bulundum vb.) ve resmi şikâyetle bulunulmadığı takdirde bunun sebepleri (Örn. Çok korktum, Takımdan uzaklaştırılmaktan korktum, Başvurabileceğim bir yer yoktu vb.) sorulmuştur. Anketin dördüncü bölümü ise cinsel tacize karşı alınması gereken önlemlere yönelik görüşlerin sorulduğu üç sorudan oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması sürecinde, spor kulüplerine, spor salonlarına ve stadyumlara gidilerek spor yöneticilerinden ve antrenörlerden izin alındıktan sonra sporculara araştırmanın amacı anlatılmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden sporcular, gönüllü katılım beyanı formu imzalamışlardır. Her bir anket, kapalı zarf içinde sporcuya verilir kapalı zarf içinde geri alınmıştır. Zarflarda ve anketlerde herhangi bir belirteç kullanılmayarak kişisel gizliliğe önem verilmiştir. 390 anketten 17 tanesinin büyük oranda doldurulmadığı görülmüş ve araştırmaya dâhil edilmemiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde betimsel istatistikî yöntemler (frekans, aritmetik ortalama, standart sapma) ve cinsiyet değişkeni ile bazı faktörler arasında anlamlı farklılık olup olmadığını saptamak amacıyla ki kare analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

1. Sporcuların Cinsel Taciz/Cinsel Saldırı Olduğunu Düşündükleri Davranışlar Nelerdir?

Araştırma kapsamında cinsel taciz olabileceği düşünülen davranışlar ve katılımcıların cinsiyete göre bu davranışlara verdiği cevaplar analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre kadınların cinsel taciz olduğunu düşündükleri davranışlara verdiği cevapların dağılımı şöyledir: 128 kadın (%66) cinsel içerikli şakaların, 140 kadın (%72.2) cinsel içerikli iltifatların, 48 kadın (%25) rahatsız edici hitapların, 68 kadın (%35.1) sevgili ile ilgili ısrarlı soruların, 147 kadın (%76) cinsel yaşamla ilgili soruların, 76 kadın (%39.2) cinsiyetçi sözlerin, 138 kadın (%71.1) bedenleriyle ilgili cinsel içerikli sözlerin, 150 kadın (%77.3) cinsellik ima eden bakışların cinsel taciz davranışı olduğunu düşünmektedir. Bunun yanı sıra, 165 (%85.1) kadın cinsel içerikli materyal ile rahatsız edilmenin, 119 (%61.3) reddetmelerine rağmen ısrarlı davetlerin, 113 kadın (%58.2) flört etmek için yapılan ısrarcı davranışların, 122 kadın (%63) flört içeren rahatsız edici mesajların, 166 kadın (%86) cinsel içerikli teklife uyulduğu takdirde özel muamele

göreceğinin söylenmesi/hissettirilmesinin, 164 kadın (%85) cinsel içerikli teklife uyulmadığı takdirde bedel ödeyeceğinin söylenmesi/hissettirilmesinin cinsel taciz davranışı olduğunu düşünmektedir. Son olarak 168 kadın (%87) rızası olmadan bedenine dokunulmasının, 165 kadın (%85.1) rızası olmadan öpülmek, sarılmanın ve 171 kadın (%88.1) cinsel ilişkiye (fiziksel olarak) zorlanmanın cinsel taciz davranışı olduğunu belirtmişlerdir. Kadınların cinsel taciz olduğunu düşündüğü ilk 3 davranış sırasıyla şöyledir; cinsel ilişkiye (fiziksel olarak) zorlanmak (%88.1), rızası olmadan bedeninin herhangi bir yerine dokunulması (%87) ve cinsel içerikli teklife uyulduğu takdirde özel muamele göreceğinin söylenmesi/hissettirilmesi (%86). Kadınların cinsel taciz olarak algılamadıkları ilk 3 davranış ise sırasıyla şu şekildedir; rahatsız edici hitaplar (%25), sevgilisi ile ilgili ısrarcı soruların sorulması (%35.1) ve cinsiyetçi sözler söylenmesi (%39.2).

Erkeklerin cinsel taciz olduğunu düşündükleri davranışlara verdiği cevapların dağılımı ise şu şekildedir: 100 erkek (%56.5) cinsel içerikli şakalar yapılmasının, 105 erkek (%59) cinsel içerikli iltifatlar yapılmasının, 51 erkek (%29) ise rahatsız edici hitapların, 80 erkek (%45) sevgilisiyle ilgili ısrarlı soruların, 94 erkek (%53) cinsel yaşamıyla ilgili soruların, 62 erkek (%35) cinsiyetçi sözlerin, 105 erkek (%59) bedeniyle ilgili cinsel içerikli sözlerin, 128 erkek (%72) cinsellik ima eden bakışların, 124 erkek (%70) ise cinsel içerikli materyal ile rahatsız edilmenin cinsel taciz davranışı olduğunu düşünmektedir. Bunun yanı sıra, 77 erkek (%43.3) reddedilmesine rağmen ısrarlı davetlerin, 90 erkek (%51) flört etmek için yapılan ısrarcı davranışların, 98 erkek (%56) flört içeren rahatsız edici mesajların, 120 erkek (%67.4) cinsel içerikli teklife uyulduğu takdirde özel muamele göreceğinin söylenmesi/hissettirilmesinin, 121 erkeğin (%68) cinsel içerikli teklife uyulmadığı takdirde bedel ödeyeceğinin söylenmesi/hissettirilmesinin cinsel taciz davranışı olduğunu düşünmektedir. Son olarak, 131 erkek (%74) rızası olmadan bedenine dokunulmasının, 134 erkek (%75.3) rızası olmadan öpülmenin, sarılmanın ve 150 erkek (%84.3)

cinsel ilişkiye (fiziksel olarak) zorlanmanın cinsel taciz davranışı olduğunu belirtmişlerdir. Erkeklerin cinsel taciz olduğunu düşündüğü ilk 3 davranış sırasıyla şöyledir; cinsel ilişkiye (fiziksel olarak) zorlanmak (%84.3), rızası olmadan sarılmak öpülmek (%75.3) ve rızası olmadan bedeninin herhangi bir yerine dokunulması (%74). Erkeklerin cinsel taciz olarak algılamadıkları ilk 3 davranış ise sırasıyla şu şekildedir; rahatsız edici hitaplar (%29), cinsiyetçi sözler söylenmesi (%35) ve cinsel içerikli şakalar yapılması.

Cinsel taciz davranışlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak amacıyla yapılan Ki-kare analizi sonuçlarına göre, cinsiyete göre anlamlı fark bulunan cinsel taciz/cinsel saldırı davranışları şunlardır: cinsel içerikli iltifatlar yapılması (Evet cevabını veren kadın %72.2, erkek %59; Emin Değilim cevabını veren kadın %13, erkek %17), cinsel yaşamınızla ilgili sorular sorulması (Evet cevabını veren kadın %76, erkek %53; Emin Değilim cevabını veren kadın %12, erkek %27), bedeninizle ilgili cinsel içerikli sözler kullanılması (Evet cevabını veren kadın %71.1, erkek %59; Emin Değilim cevabını veren kadın %11.3, erkek %21.9), cinsel içerikli materyal ile rahatsız edilmek (Evet cevabını veren kadın %85.1, erkek %70; Emin Değilim cevabını veren kadın %7, erkek %16.3), reddetmenize rağmen ısrarla yapılan davetler (Evet cevabını veren kadın %61.3, erkek %43.3; Emin Değilim cevabını veren kadın %23.2, erkek %32), cinsel içerikli teklife uyulduğu takdirde özel ilgi görecekğinizin veya bazı kazançlar elde edeceğinizin hissettirilmesi/söylenmesi (Evet cevabını veren kadın %86, erkek %67.4; Emin Değilim cevabını veren kadın %5.2, erkek %18), cinsel içerikli teklife uyulmadığı takdirde spor hayatı/iş hayatı/öğrenci hayatıyla ilgili bedeller ödeyeceğinizin hissettirilmesi/söylenmesi (Evet cevabını veren kadın %85, erkek %68; Emin Değilim cevabını veren kadın %5.2, erkek %16.3), rızanız olmadan bedeninizin herhangi bir yerine dokunulması (Evet cevabını veren kadın %87, erkek %74; Emin Değilim cevabını veren kadın %5.2, erkek %12.4) ve rızanız olmadan öpülmek, sarılmak (Evet cevabını veren kadın %85.1, erkek %75.3;

Tablo 2. Cinsel taciz davranışlarının neler olduğu hakkında sporcu görüşlerinin cinsiyete göre dağılımı

DAVRANIŞLAR	Evet		Hayır				Emin Değilim				X ²	P		
	Kadın		Erkek		Kadın		Erkek		Kadın				Erkek	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%			N	%
Cinsel içerikli şakalar	128	66	100	56.5	38	19.6	51	28.8	28	14.4	25	14.1	5.74	.125
Cinsel içerikli iltifatlar	140	72.2	105	59	29	15	43	24.2	25	13	30	17	7.50	.023
Rahatsız edici hitaplar (şekerim, tatlım vb.)	48	25	51	29	98	51	74	46.2	48	25	53	30	3.00	.223
Sevgilinizle ilgili ısrarlı sorular	68	35.1	80	45	67	35	51	29	59	30,4	47	26.4	3.82	.148
Cinsel yaşamınızla ilgili sorular sorulması	147	76	94	53	24	12.4	36	20.2	23	12	48	27	22.11	.001
Kadınlar ve erkekler hakkında (üstünlük içeren) cinsiyetçi sözler söylenmesi	76	39.2	62	35	39	30.4	59	33.1	59	30.4	57	32	.768	.681
Bedeninizle ilgili cinsel içerikli sözler kullanılması	138	71.1	105	59	34	18	34	19.1	22	11.3	39	21.9	8.54	.014
Cinsellik ima eden bakışlar	150	77.3	128	72	19	10	24	14	25	13	26	15	1.65	.437
Cinsel içerikli materyal (resim e-posta vb.) ile rahatsız edilmek	165	85.1	124	70	16	8.2	24	14	13	7	29	16.3	13.22	.001
Reddetmenize rağmen ısrarlı davetler	119	61.3	77	43.3	30	16	44	25	45	23.2	57	32	12.39	.002
Flört etmek için yapılan ısrarcı davranışlar	113	58.2	90	51	30	16	40	23	51	26.3	48	27	3.44	.179
Flört etme isteği içeren rahatsız edici mesajların gönderilmesi	122	63	98	56	32	17	35	20	40	21	43	24.4	1.99	.370
Cinsel içerikli teklife uyulduğu takdirde özel ilgi göreceğinizin veya bazı kazançlar elde edeceğinizin hissettirilmesi/ söylenmesi	166	86	120	67.4	17	9	26	15	10	5.2	32	18	21.15	.001
Cinsel içerikli teklife uyulmadığı takdirde spor/iş/öğrenci hayatıyla ilgili bedeller ödeyeceğinizin hissettirilmesi/ söylenmesi	164	85	121	68	20	10.3	28	16	10	5.2	29	16.3	16.42	.001
Rızanız olmadan bedeninizin herhangi bir yerine dokunulması	168	87	131	74	16	8.2	25	14	10	5.2	22	12.4	10.38	.006
Rızanız olmadan öpülmek, sarılmak	165	85.1	134	75.3	16	8.2	20	11.2	13	7	24	14	6.25	.044
Cinsel ilişkiye (fiziksel olarak) zorlanmak	171	88.1	150	84.3	16	8.2	13	7.3	7	4	15	8.4	3.91	.141

Emin Değilim cevabını veren kadın %7, erkek %14). Anlamlı farklılığın bulunduğu davranışları kadınların cinsel taciz olarak algılama oranları erkeklerden daha yüksek bulunmuştur (Tablo 2).

2. Sporcular, Spor Ortamında Hangi Cinsel Taciz/Cinsel Saldırı Davranışlarına Ne Sıklıkta Maruz Kalmışlardır?

Araştırma kapsamında cinsel taciz davranışlarına maruz kalma sıklığı cinsiyete göre analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre kadınların cinsel tacize maruz kalma sıklığı şu şekildedir: cinsel içerikli şakalara 19 kadın (%9.9) bir kez, 38 kadın (%19.8) ara sıra ve 6 kadın (%3.1) çok sık; cinsel içerikli iltifatlara 21 kadın (%10.9), 45 kadın (%23.4) ara sıra ve 2 kadın (%1) çok sık; rahatsız edici hitaplara 12 kadın (%6.3) bir kez, 69 kadın (%36.1) ara sıra ve 23 kadın (%12) çok sık; sevgiliyle ilgili ısrarlı sorulara 17 kadın (%8.9) bir kez, 67 kadın (%35.1) ara sıra ve 10 kadın (%5.2) çok sık; cinsel yaşamıyla ilgili sorulara 20 kadın (%10.4) bir kez, 28 kadın (%14.6) ara sıra ve 4 kadın (%2.1) çok sık; cinsiyetçi sözlere 18 kadın (%9.4) bir kez, 52 kadın (%27.1) ara sıra ve 20 kadın (%10.4) çok sık; bedeniyle ilgili cinsel içerikli sözlere 31 kadın (%16.1) bir kez, 40 kadın (%20.8) ara sıra ve 7 kadın (%3.6) çok sık; cinsellik ima eden bakışlara 17 kadın (%8.7) bir kez, 55 kadın (%28.6) ara sıra ve 6 kadın (%3.1) çok sık; cinsel içerikli materyal ile rahatsız edilmeye 26 kadın (%13.5) bir kez, 38 kadın (%19.8) ara sıra ve 3 (%1.6) kadın çok sık; reddetmesine rağmen ısrarlı davetlere 24 kadın (%12.5) bir kez, 48 kadın (%25) ara sıra ve 10 kadın (%5.2) çok sık; flört için yapılan ısrarcı davranışlara 33 kadın (%17.2) bir kez, 36 kadın (%18.8) ara sıra ve 10 kadın (%5.2) çok sık; flört için rahatsız edici mesajlara 35 kadın (%18.3) bir kez, 33 kadın (%17.3) ara sıra ve 10 kadın (%5.2) çok sık; cinsel içerikli teklife uyulduğu takdirde özel ilgi göreceğinin söylenmesine/hissettirilmesine 19 kadın (%9.9) bir kez, 12 kadın (%6.3) ara sıra ve 3 kadın (%1.6) çok sık; cinsel içerikli teklife uyulmadığı takdirde bedel ödeyeceğinin söylenmesine/hissettirilmesine 16 kadın (%8.3) bir kez, 8 kadın

(%4.2) ara sıra ve 4 kadın (%2.1) çok sık; rızası olmadan bedeninin herhangi bir yerine dokunulmasına 26 kadın (%13.5) bir kez, 15 kadın (%7.8) ara sıra ve 2 kadın (%1) çok sık; rızası olmadan öpülmeye/sarılmaya 12 kadın (%6.3) bir kez, 10 kadın (%5.2) ara sıra ve 3 kadın (%1.6) çok sık; cinsel ilişkiye (fiziksel olarak) zorlamaya ise 6 kadın (%3.2) bir kez, 4 kadın (%2.1) ara sıra ve 2 kadın (%1) çok sık maruz kalmıştır. Cinsel taciz davranışları ve maruz kalan kadınların sayıları incelendiğinde en çok kadının maruz kaldığı ilk 3 cinsel taciz davranışı sırasıyla şu şekildedir; rahatsız edici hitaplar, sevgiliyle ilgili ısrarcı sorular sorulması ve cinsiyetçi sözler söylenmesi.

Erkeklerin ise cinsel taciz davranışına maruz kalma sıklığı şu şekildedir; cinsel içerikli şakalara 8 erkek (%4.6) bir kez, 60 erkek (%34.3) ara sıra ve 12 erkek (%6.9) çok sık; cinsel içerikli iltifatlara 10 erkek (%5.7) bir kez, 62 erkek (%35.4) ara sıra ve 12 erkek (%6.9) çok sık; rahatsız edici hitaplara 10 erkek (%5.7) bir kez, 68 erkek (%39.1) ara sıra ve 16 erkek (%9.2) çok sık; sevgiliyle ilgili ısrarlı sorulara 12 erkek (%6.9) bir kez, 44 erkek (%25.1) ara sıra ve 9 erkek (%5.1) çok sık; cinsel yaşamıyla ilgili sorulara 9 erkek (%5.2) bir kez, 67 erkek (%38.5) ara sıra ve 8 erkek (%4.6) çok sık; cinsiyetçi sözler söylenmesine 19 erkek (%10.9) bir kez, 55 erkek (%31.6) ara sıra ve 11 erkek (%6.3) çok sık; bedeniyle ilgili cinsel içerikli sözler söylenmesine 20 erkek (%11.4) bir kez, 59 erkek (%33.7) ara sıra ve 8 erkek (%4.6) çok sık; cinsellik ima eden bakışlara 21 erkek (%12) bir kez, 42 erkek (%24) ara sıra, 4 erkek (%2.1) çok sık; cinsel içerikli materyal ile rahatsız edilmeye 23 erkek (%13.2) bir kez, 38 erkek (%21.8) ara sıra ve 3 erkek (%1.7) çok sık; reddetmesine rağmen ısrarlı davetlere 31 erkek (%17.7) bir kez, 41 erkek (%23.4) ara sıra ve 5 erkek (%2.9) çok sık; flört için ısrarcı davranışlara 21 erkek (%12) bir kez, 48 erkek (%27.4) ara sıra ve 5 erkek (%2.9) çok sık; flört içeren rahatsız edici mesajlara 23 erkek (%13.2) bir kez, 43 erkek (%24.7) ara sıra ve 2 erkek (%1.1) çok sık; cinsel içerikli teklife uyulduğu takdirde özel ilgi göreceğinin söylenmesine/hissettirilmesine 22 erkek (%12.6) bir kez, 24 erkek (%13.7) ara sıra;

cinsel içerikli teklife uyulmadığı takdirde bedel ödeyeceğinin söylenmesine/hissettirilmesine 16 erkek (%9.1) bir kez, 17 erkek (%9.7) ara sıra ve 1 erkek (%0.6) çok sık; rızası olmadan bedenine dokunulmasına 18 erkek (%10.3) bir kez, 39 erkek (%22.3) ara sıra ve 3 erkek (%1.7) çok sık; rızası olmadan öpülmeye/sarılmaya 17 erkek (%9.7) bir kez, 42 erkek (%24) ara sıra ve 2 erkek (%1.1) çok sık; cinsel ilişkiye (fiziksel olarak) zorlanmaya 18 erkek (%10.3) bir kez, 21 erkek (%12) ara sıra ve 3 erkek (%1.7) çok sık maruz kalmıştır. Cinsel taciz davranışları ve maruz kalan erkeklerin sayıları incelendiğinde en çok erkeğin maruz kaldığı ilk 3 cinsel taciz davranışı sırasıyla şu şekildedir; rahatsız edici hitaplar, bedeniyle ilgili cinsel içerikli sözler kullanılması ve cinsel yaşamıyla ilgili sorular sorulması.

Cinsel tacize maruz kalma sıklığı ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla yapılan Ki kare analizi sonuçlarına göre anlamlı farklılık bulunan cinsel taciz davranışları şunlardır; cinsel içerikli şakalar (Bir kez: Kadın %9.9, Erkek %4.6; Ara sıra: Kadın %23.4, Erkek %34.3), cinsel içerikli iltifatlar (Bir kez: Kadın %10.9, Erkek %5.7; Ara sıra: Kadın %23.4, Erkeklerin %35.4), cinsel yaşamınızla ilgili sorular sorulması (Bir kez: Kadın %10.4, Erkek %5.2; Ara sıra: Kadın %14.6, Erkek %38.5) ve bedeninizle ilgili cinsel içerikli sözler kullanılması (Bir kez: Kadın %16.1'i, Erkek %11.4; Ara sıra: Kadın %20.8, Erkeklerin %33.7). Cinsiyet farkının ortaya çıktığı bu dört davranışa bakıldığında, bir kez bu davranışlara maruz kalan kadınların sayısının erkeklerden yüksek olduğu görülürken ara sıra maruz kalan erkeklerin sayısının kadınlardan yüksek olduğu görülmektedir. Bu davranışlara ek olarak; cinsel içerikli teklife uyulduğu takdirde özel ilgi göreceğinin söylenmesi/hissettirilmesi (Ara sıra: Kadın %6.3, Erkek %13.7), rızanız olmadan bedeninizin herhangi bir yerine dokunulması (Ara sıra: Kadın %7.8, Erkek %22.3), rızanız olmadan öpülmek (Ara sıra: Kadın %5.2, Erkek %24) ve cinsel ilişkiye zorlanmak (Ara sıra: Kadın %2.1'i, Erkek %12). Cinsiyet farkının ortaya çıktığı bu dört davranışa ara sıra maruz kalan erkeklerin sayısı kadınlardan yüksektir (Tablo 3).

Katılımcıların faaliyet gösterdiği küme düzeyine göre cinsel tacize maruz kalma sıklıklarının incelenmesi amacıyla Ki kare analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre Amatör küme sporcularının cinsel tacize maruz kalma sıklığı (%47.6) profesyonel küme (%28.3) ve üniversite takım (%7.8) sporcularından daha yüksektir (Tablo 4).

3. Sporcular, Cinsel Taciz/Cinsel Saldırı Davranışlarına Nerelerde Maruz Kalmışlardır?

Araştırmaya katılan bireylerin cinsel tacize maruz kaldıkları mekânlar cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde verilen cevaplar şu şekildedir; 51 kadın (%26.3) ve 30 erkek (%16.9) spor sahasında, 14 kadın (%7.2) ve 48 erkek (%27) soyunma odasında, 8 kadın (%4.1) 17 erkek (%9.6) masaj odasında, 37 kadın (%19.1) ve 28 erkek (%15.7) deplasmanda yapılan sportif seyahatlerde, 20 kadın (%10.3) 16 erkek (%9) yarışmalarda, 16 kadın (%8.2) ve 32 erkek (%18) kamplarda, 8 kadın (%4.1) ve 29 erkek (%16.3) otel odasında, 8 kadın (%4.1) ve 7 erkek (%4) antrenörün/yöneticinin odasında, 3 kadın (%1.5) ve 3 erkek (%2) antrenörün/yöneticinin özel aracında, 36 kadın (%18.6) ve 38 erkek (%21) sporcu arkadaşıyla birlikte vakit geçirdiği ortamlarda, 12 kadın (%6.2) ve 13 erkek (%7.3) okuldaki beden eğitimi derslerinde ve 7 kadın (%3.6) ve 7 erkek (%4) idari işlemlerin yapıldığı büro ortamlarında cinsel taciz davranışına maruz kalmışlardır.

Bireylerin cinsel taciz davranışına maruz kaldıkları mekânların cinsiyete göre farklılaşımını anlamak amacıyla yapılan Ki kare analizi sonuçlarına göre kadın sporcuların (%26.3) spor sahasında cinsel tacize maruz kalma sıklığı erkek sporcuların (%16.9) spor sahasında cinsel tacize maruz kalma sıklığından daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca erkeklerin (%27) soyunma odasında, (%9.6) masaj odasında, (%18) kamplarda ve (%16) otel odasında cinsel tacize maruz kalma sıklığı kadınların bu mekanlarda cinsel tacize maruz kalma sıklığından daha yüksek bulunmuştur (Tablo 5).

Tablo 3. Cinsel taciz davranışlarına maruz kalma sıklığının cinsiyete göre dağılımı

DAVRANIŞLAR	Hiçbir Zaman		Bir Kez		Ara Sıra		Çok Sık		X ²	P								
	Kadın		Erkek		Kadın		Erkek											
	N	%	N	%	N	%	N	%										
Cinsel içerikli şakalar	129	67.2	95	54.3	19	9.9	8	4.6	38	19.8	60	34.3	6	3.1	12	6.9	15.82	.001
Cinsel içerikli iltifatlar	124	64.6	97	55.4	21	10.9	10	5.7	45	23.4	62	35.4	2	1.0	6	3.4	11.13	.011
Rahatsız edici hitaplar (şekerim, tatlım vb.)	87	45.5	80	46.0	12	6.3	10	5.7	69	36.1	68	39.1	23	12.0	16	9.2	.949	.814
Sevgilinizle ilgili ısrarlı sorular sorulması	97	50.8	110	62.9	17	8.9	12	6.9	67	35.1	44	25.1	10	5.2	9	5.1	5.809	.121
Cinsel yaşamınızla ilgili sorular sorulması	140	72.9	90	52	20	10.4	9	5.2	28	14.6	67	38.5	4	2.1	8	4.6	31.57	.001
Kadınlar ve erkekler hakkında (üstünlük içeren)cinsiyetçi sözler söylenmesi	102	53.1	89	51.1	18	9.4	19	10.9	52	27.1	55	31.6	20	10.4	11	6.3	2.730	.435
Bedeninizle ilgili cinsel içerikli sözler kullanılması	114	59.4	88	50.3	31	16.1	20	11.4	40	20.8	59	33.7	7	3.6	8	4.6	8.663	.034
Cinsellik ima eden bakışlar	114	59.4	108	61.7	17	8.7	21	12.0	55	28.6	42	24.0	6	3.1	4	2.1	1.942	.584
Cinsel içerikli materyal (resim, not, e-posta, telefon mesajı vb.) ile rahatsız edilmek	124	64.6	110	63.2	26	13.5	23	13.2	38	19.8	38	21.8	3	1.6	3	1.7	1.139	.888
Reddetmenize rağmen ısrarlı davetler yapılması	110	57.3	98	56.0	24	12.5	31	17.7	48	25.0	41	23.4	10	5.2	5	2.9	3.019	.389
Flört etmek için yapılan ısrarcı davranışlar	113	59	101	57.7	33	17.2	21	12.0	36	18.8	48	27.4	10	5.2	5	2.9	5.946	.114
Flört etme isteği içeren rahatsız edici mesajların/ mektupların gönderilmesi	113	59.2	106	60.9	35	18.3	23	13.2	33	17.3	43	24.7	10	5.2	2	1.1	8.582	.035
Cinsel içerikli teklife uyulduğu takdirde özel ilgi göreceğinizin veya bazı kazançlar elde edeceğinizin hissettirilmesi/ söylenmesi	158	82.3	129	73.2	19	9.9	22	12.6	12	6.3	24	13.7	3	1.6	0	0.0	9.382	.025
Cinsel içerikli teklife uyulmadığı takdirde spor/iş/ öğrenci hayatıyla ilgili bedeller ödeyeceğinizin hissettirilmesi/ söylenmesi	164	85.4	141	80.6	16	8.3	16	9.1	8	4.2	17	9.7	4	2.1	1	0.6	6.000	.112
Rızanız olmadan bedeninizin herhangi bir yerine dokunulması	149	77.6	114	65.1	26	13.5	18	10.3	15	7.8	39	22.3	2	1.0	3	1.7	17.22	.002
Rızanız olmadan öpülmek, sarılmak	167	87.0	114	65.1	12	6.3	17	9.7	10	5.2	42	24.0	3	1.6	2	1.1	30.02	.001
Cinsel ilişkiye (fiziksel olarak) zorlanmak	180	93.8	133	76.0	6	3.2	18	10.3	4	2.1	21	12.0	2	1.0	3	1.7	24.08	.001

Tablo 4. Sporcuların faaliyet gösterdikleri takım düzeyine göre cinsel tacize maruz kalma sıklığı

Takım Düzeyi	N	%	Ort.	ss
Üniversite Takımı	29	7.8	1.68	.71
Amatör	172	47.6	1.57	.53
Profesyonel	107	28.3	1.77	.61

Tablo 5. Cinsel taciz davranışına maruz kalınan mekânların cinsiyete göre dağılımı

Mekânlar	EVET				HAYIR				X ²	P
	Kadın		Erkek		Kadın		Erkek			
	N	%	N	%	N	%	N	%		
Spor sahasında	51	26.3	30	16.9	142	73.2	148	83.1	5.89	.053
Soyunma odasında	14	7.2	48	27	180	92.8	130	73	26.07	.001
Masaj odasında	8	4.1	17	9.6	186	95.9	161	90.4	4.36	.037
Deplasmanda/şehir dışına yapılan sportif seyahatlerde	37	19.1	28	15.7	157	80.9	150	84.3	.71	.396
Yarışmalarda	20	10.3	16	9	170	87.6	158	89	.19	.907
Kamplarda	16	8.2	32	18	178	91.8	146	82	7.82	.005
Otel odasında	8	4.1	29	16.3	186	95.9	149	83.7	15.3	.001
Antrenörün /Yöneticinin odasında	8	4.1	7	4	186	95.9	171	96	.009	.925
Antrenörün /Yöneticinin özel aracında	3	1.5	3	2	191	98.5	175	98	.01	.915
Sporcu arkadaşlarımla birlikte vakit geçirdiğimiz ortamlarda	36	18.6	38	21.3	158	81.4	140	78.7	.45	.500
Okulda beden eğitimi ve spor derslerinde	12	6.2	13	7.3	182	93.8	165	92.7	.18	.667
İdari işlemlerin yapıldığı büro ortamı	7	3.6	7	4	187	96.1	171	96	.02	.870

4. Sporcular, Cinsel Taciz/Cinsel Saldırı Davranışlarına Kimler Tarafından Maruz Bırakılmışlardır?

Katılımcıların kimler tarafından cinsel taciz davranışına maruz bırakıldığı cinsiyet değişkenine göre analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre kadınların, cinsel tacize maruz bırakıldıkları kişiler ve maruz bırakılma sıklıklarının dağılımı şu şekildedir; masör tarafından, 6 kadın (%3.1) bir kez, 4 kadın (%2.1) ara sıra cinsel taciz davranışına maruz bırakılmışlardır.

Yönetici tarafından 7 kadın (%4) bir kez, 5 kadın (%3) ara sıra maruz bırakılmışlardır. Ant-

renör tarafından 14 kadın (%7.2) bir kez, 10 kadın (%5.2) ara sıra, 3 kadın (%2) çok sık maruz bırakılmışlardır. İdari personel tarafından 8 kadın (%4.1) bir kez, 2 kadın (%1) ara sıra, 2 kadın (%1) çok sık maruz bırakılmışlardır. Herhangi bir sporcu tarafından 17 kadın (%9) bir kez, 20 kadın (%10.3) ara sıra, 2 kadın (%1) çok sık maruz bırakılmışlardır. Hakem tarafından 17 kadın (%9) bir kez, 5 kadın (%3) ara sıra maruz bırakılmışlardır. Seyirci tarafından 27 kadın (%14) bir kez, 24 kadın (%12.4) ara sıra, 3 kadın (%2) çok sık maruz bırakılmışlardır. Spor alanında tanımadıkları bir kişi tarafından 21 kadın (%11) bir kez, 16

kadın (%8.2) ara sıra, 3 kadın (%2) çok sık maruz bırakılmışlardır. Spor alanında resmi iş dışında çalışan kişiler tarafından 7 kadın (%4) bir kez, 4 kadın (%2.1) ara sıra, 1 (%0.5) kadın çok sık maruz bırakılmışlardır. Spor alanında daimi bir işe sahip olmayıp arada bir gelen kişiler tarafından 12 kadın (%6.2) bir kez, 10 kadın (%5.2) ara sıra 2 kadın (%1) çok sık maruz bırakılmışlardır. Kadınların cinsel tacize maruz bırakıldıkları kişiler incelendiğinde sırasıyla en çok maruz bırakıldıkları kişiler; seyirci, spor alanında tanımadıkları bir kişi ve herhangi bir sporcudur.

Erkeklerin cinsel tacize maruz bırakıldıkları kişiler ve maruz bırakılma sıklıklarının dağılımı şu şekildedir; masör tarafından 7 erkek (%4) bir kez, 7 erkek (%4) ara sıra, 2 erkek (%1) ise çok sık maruz bırakılmışlardır. Yönetici tarafından 5 erkek (%3) bir kez, 6 erkek (%3.4) ara sıra maruz bırakılmışlardır. Antrenör tarafından 7 erkek (%4) bir kez, 13 erkek (%7.3) ara sıra, 1 erkek (%0.6) çok sık maruz bırakılmışlardır. İdari personel tarafından 6 erkek (%3.4) bir kez, 4 erkek (%2.2) ara sıra, 2 erkek (%1.1) çok sık maruz bırakılmışlardır. Herhangi bir sporcu tarafından 14 erkek (%8) bir kez, 27 erkek (%15.2) ara sıra, 9 erkek (%5.1) çok sık maruz bırakılmışlardır. Hakem tarafından 5 erkek (%3) bir kez, 6 erkek (%3.4) ara sıra, 1 erkek (%0.6) çok sık maruz bırakılmışlardır. Seyirci tarafından 7 erkek (%4) bir kez, 19 erkek (%11) ara sıra, 9 erkek (%5.1) çok sık maruz bırakılmışlardır. Spor alanında tanımadıkları bir kişi tarafından 6 erkek (%3.4) bir kez, 15 erkek (%8.4) ara sıra, 2 erkek (%1.1) çok sık maruz bırakılmışlardır. Spor alanında resmi iş dışında çalışan kişiler tarafından 7 erkek (%4) bir kez, 3 erkek (%2) ara sıra maruz bırakılmışlardır. Spor alanında daimi bir işe sahip olmayıp arada bir gelen kişiler tarafından 8 erkek (%5) bir kez, 6 erkek (%3.4) ara sıra 2 erkek (%1.1) çok sık maruz bırakılmışlardır. Erkeklerin cinsel tacize maruz bırakıldıkları kişiler incelendiğinde sırasıyla en çok maruz bırakıldıkları kişiler; herhangi bir sporcu, seyirci ve spor alanında tanımadıkları bir kişidir.

Katılımcıların kimler tarafından cinsel tacize maruz bırakıldıklarının cinsiyete göre farklılaş

farklılaşmadığını anlamak amacıyla Ki kare analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre herhangi bir sporcu tarafından erkeklerin (bir kez %8, ara sıra %15.2, çok sık %5.1) cinsel tacize maruz bırakılma sıklığı kadınlarınkinden (bir kez %9, ara sıra %10.3, çok sık %1) daha yüksek bulunmuştur. Bunun yanı sıra kadınların seyirci tarafından (bir kez %14, ara sıra %12.4, çok sık %2) cinsel tacize maruz bırakılma sıklığı erkeklerinkinden (bir kez %4, ara sıra %11, çok sık %5.1) daha yüksektir. Son olarak kadınların spor alanında tanımadıkları bir kişi tarafından (bir kez %11, ara sıra %8.2, çok sık %2) cinsel tacize maruz bırakılma sıklığı erkeklerinkinden (bir kez %3.4, ara sıra %8.4, çok sık %1.1) daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 6).

5. Sporcuların, Cinsel Taciz/Cinsel Saldırı Davranışlarına Gösterdikleri Tepkiler Nelerdir?

Katılımcıların cinsel taciz davranışına gösterdikleri tepkiler cinsiyete göre analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre kadın katılımcıların cinsel taciz davranışına gösterdikleri tepkilerin dağılımı şu şekildedir; 46 kadın (%24) şaka gibi algılayıp yok saymıştır, 47 kadın (%24.2) yapmamasını söylemiştir, 25 kadın (%13) fiziksel olarak tepki göstermiştir, 4 kadın (%2.1) korkudan bağırıştır, 7 kadın (%4) çevredekilerden yardım istemiştir, 40 kadın (%21) ortamı terk etmiştir, 33 kadın (%17) önemsememiştir, 8 kadın (%4.1) resmi şikayette bulunmuştur. Kadınların cinsel taciz davranışına gösterdikleri ilk 3 tepki sırasıyla şu şekildedir; yapmamasını söyledim (%24.2), şaka gibi algılayıp yok saydım (%24) ve ortamı terk ettim (%21).

Erkeklerin cinsel taciz davranışına gösterdikleri tepkilerin dağılımı incelendiğinde ise; 48 erkek (%27) şaka gibi algılayıp yok saymıştır, 26 erkek (%15) yapmamasını söylemiştir, 20 erkek (%11.2) fiziksel olarak tepki göstermiştir, 2 erkek (%1.1) korkudan bağırıştır, 15 erkek (%8.4) ortamı terk etmiştir, 29 erkek (%16.3) önemsememiştir, 2 erkek (%1.1) resmi şikayette bulunmuştur. Erkeklerin cinsel taciz davranışına gösterdikleri ilk 3 tepki sırasıyla şu şekildedir; şaka

Tablo 6. Katılımcıların kimler tarafından cinsel taciz davranışına maruz bırakıldıklarının cinsiyete göre dağılımı

	Hiçbir Zaman		Bir Kez		Ara Sıra		Çok Sık		X ²	p								
	Kadın		Erkek		Kadın		Erkek											
	N	%	N	%	N	%	N	%										
Masör	184	95	162	91	6	3.1	7	4	4	2.1	7	4	0	0	2	1	.3.61	.306
Yönetici	182	94	167	94	7	4	5	3	5	3	6	3.4	0	0	0	0	.38	.826
Antrenör	167	86.1	157	88.2	14	7.2	7	4	10	5.2	13	7.3	3	2	1	0.6	3.35	.341
İdari personel	182	94	166	93.3	8	4.1	6	3.4	2	1	4	2.2	2	1	2	1.1	1.00	.801
Herhangi bir sporcu	155	80	128	72	17	9	14	8	20	10.3	27	15.2	2	1	9	5.1	7.68	.053
Hakem	172	89	166	93.3	17	9	5	3	5	3	6	3.4	0	0	1	0.6	7.06	.070
Seyirci	140	72.2	143	80.3	27	14	7	4	24	12.4	19	11	3	2	9	5.1	14.71	.002
Spor alanında tanımadığınız bir kişi	154	79.4	155	87.1	21	11	6	3.4	16	8.2	15	8.4	3	2	2	1.1	7.89	.048
Spor alanında resmi iş dışında çalışan kişiler	182	94	168	94.4	7	4	7	4	4	2.1	3	2	1	0.5	0	0	1.01	.797
Spor alanına herhangi bir daimi işe sahip olmayıp arada bir gelen bir kişi	170	88	162	91	12	6.2	8	5	10	5.2	6	3.4	2	1	2	1.1	1.30	.727

Tablo 7. Katılımcıların cinsel tacize verdikleri tepkilerin cinsiyete göre dağılımı

	EVET				HAYIR				X ²	P
	Kadın		Erkek		Kadın		Erkek			
	N	%	N	%	N	%	N	%		
Şaka gibi algılayıp yok saydım	46	24	48	27	148	76.3	130	73	.521	.470
Yapmamasını söyledim	47	24.2	26	15	147	76	152	85.4	5.44	.020
Fiziksel olarak tepki gösterdim	25	13	20	11.2	169	87.1	158	89	.238	.626
Korkudan bağırdım	4	2.1	2	1.1	190	98	176	99	.515	.473
Çevredekilerden yardım istedim	7	4	0	0	187	96.4	178	100	6.54	.011
Ortamı terk ettim	40	21	15	8.4	154	79.4	163	92	10.95	.001
Önemsemedim	33	17	29	16.3	161	83	149	84	.034	.853
Resmi şikâyette bulundum	8	4.1	2	1.1	185	95.4	176	99	4.14	.126

gibi algılayıp yok saydım (%27), önemsemedim (%16.3) ve yapmamasını söyledim (%15).

Araştırma kapsamında cinsel tacize verilen tepkilerin cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını anlamak amacıyla ki kare analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre cinsel taciz davranışına gösterilen “yapmamasını söyledim”, “çevredekilerden yardım istedim” ve “ortamı terk ettim” davranışlarında kadınların lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Belirtilen tepkileri, cinsel tacize maruz kalan kadınlar, erkeklere oranla daha fazla tercih etmektedirler (Tablo 7).

Cinsel tacize maruz kalan kadınların resmi şikayette bulunmama nedenlerinin dağılımı şu şekildedir; 7 kadın (%4) çok korktuğunu, 9 kadın (%5) spordaki geleceğinin etkilenmesinden korktuğunu, 6 kadın (%3.1) takımdan uzaklaştırılmaktan korktuğunu, 37 kadın (%19.1) herhangi bir şey yapılacağına inanmadığını, 19 kadın (%10) başkalarının duymasından korktuğunu, 18 kadın (%9.3) inanılmayacağından korktuğunu, 54 kadın (%28) uzatmak istemediğini, 6 kadın (%3.1) anlatmaya utandığını, 13 kadın (%7) cinsel taciz olup olmadığından emin olamadığını,

9 kadın (%5) başvurabileceği bir yer olmadığını ve 6 kadın (%3.1) alıştığını, çok sık olduğunu belirtmişlerdir. Kadınların resmi şikayette bulunmamasının ilk 3 nedeni sırasıyla şu şekildedir; uzatmak istememesi (%28), herhangi bir şey yapılacağına inanmaması (%19.1) ve başkalarının duyacağından korkması (%10).

Cinsel tacize maruz kalan erkeklerin resmi şikayette bulunmama nedenlerinin dağılımı şu şekildedir; 3 erkek (%2) çok korktuğunu, 8 erkek (%5) spordaki geleceğinin etkilenmesinden korktuğunu, 4 erkek (%2.2) takımdan uzaklaştırılmaktan korktuğunu, 20 erkek (%11.2) herhangi bir şey yapılacağına inanmadığını, 4 erkek (%2.2) başkalarının duymasından korktuğunu, 4 erkek (%2.2) inanılmayacağından korktuğunu, 38 erkek (%21.3) uzatmak istemediğini, 4 erkek (%2.2) anlatmaya utandığını, 20 erkek (%11.2) cinsel taciz olup olmadığından emin olamadığını, 1 erkek (%0.6) başvurabileceği bir yer olmadığını ve 13 erkek (%7.3) alıştığını, çok sık olduğunu belirtmişlerdir. Erkeklerin resmi şikayette bulunmamasının ilk 3 nedeni sırasıyla şu şekildedir; Uzatmak istememesi (%21.3), cinsel taciz olup

Tablo 8. Cinsel tacize maruz kalan katılımcıların resmi şikâyetinde bulunmama nedeninin cinsiyete göre dağılımı

	Evet				Hayır				X ²	P
	Kadın		Erkek		Kadın		Erkek			
	N	%	N	%	N	%	N	%		
Çok korktum	7	4	3	2	187	96.4	175	98.3	1.31	.252
Spordaki geleceğimi etkilemesinden korktum	9	5	8	5	185	95.4	170	96	.004	.947
Takımdan uzaklaştırılmaktan korktum	6	3.1	4	2.2	188	96.9	174	98	.25	.614
Herhangi bir şey yapılacağına inanmıyordum	37	19.1	20	11.2	157	81	158	89	4.39	.036
Başkalarının duymasından korktum	19	10	4	2.2	175	90.2	174	98	9.11	.003
İnanılmayacağından korktum	18	9.3	4	2.2	175	90.2	174	98	9.24	.010
Uzatmak istemedim	54	28	38	21.3	140	72.2	140	79	2.09	.147
Anlatmaya utandım	6	3.1	4	2.2	188	97	174	98	.25	.614
Cinsel taciz olup olmadığından emin olmadım	13	7	20	11.2	181	93.3	158	89	2.36	.124
Başvurabileceğim yer yoktu	9	5	1	0.6	184	95	177	99.4	6.86	.032
Alıştım, çok oluyor.	6	3.1	13	7.3	188	97	165	93	3.39	.065

Tablo 9. Yaptırım Uygulayacak Yapının Gerekliliğinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Evet		Hayır		Fark etmez	
	N	%	N	%	N	%
Kadın	176	%90.7	10	%5.2	8	%4.1
Erkek	152	%85.4	12	%6.7	14	%7.9

olmadığından emin olamaması (%11.2) ve herhangi bir şey yapılacağına inanmaması (%11.2).

Cinsel tacize maruz bırakılanların şikayette bulunmama nedenlerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak amacıyla ki kare analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre "herhangi bir şey yapılacağına inanmıyordum", "başkalarının duymasından korktum", "inanılmayacağından korktum" ve "başvurabileceğim bir yer yoktu" cevabını veren kadınların oranı erkeklerinkinden daha yüksek bulunmuştur (Tablo 8).

Cinsel tacize maruz kalanların cinsel tacize maruz kaldıktan sonra destek almak için ne tür yollara başvurdukları sorulduğunda kadınların %36'sının, erkeklerin ise %39.3'ünün hiçbir şey yapmadığı ortaya çıkmıştır. Cinsel tacize maruz kalan kadınların sadece %4.1'i erkeklerin ise %3'ü cinsel taciz davranışından sonra psikolojik destek almıştır. Cinsel tacize maruz kalan sporcuların hukuki destek almak için de hiçbir başvuruda bulunmadıkları görülmektedir. Kadınların %14'ü arkadaşlarından, %9'u ise ailesinden destek aldıklarını belirtirken, erkeklerin %7.3'ü arkadaşlarından, %3'ü de ailesinden destek aldığını belirtmiştir.

6. Sporcuların, Spor Ortamında Yaşanan Cinsel Taciz/Cinsel Saldırı Olaylarını Önlemeye Yönelik Önerileri Nelerdir?

Katılımcılara "sporda cinsel tacizin önlenmesine yönelik cinsel tacize maruz kalanların başvurabileceği özel bir yapının olması gerekiyor mu?" diye sorulmuş ve eğer gerekirse böyle bir yapının hangi işlevleri yerine getirmesi gerektiğinin belirtilmesi istenmiştir. Kadın sporcuların %90.7'si ve erkek sporcuların %85.4'ü böyle bir yapının gerekli olduğunu belirtmişlerdir (Tablo 9).

Sporda cinsel tacizin önlenmesine karşı oluşturulabilecek yapının hangi işlevleri yerine getirmesi gerektiği de sorulmuştur. Katılımcıların %84,3'ü böyle bir kuruluşun spor ortamında tacizlere karşı uygulanacak yaptırımların belirlenmesini sağlaması gerektiğini, %69,1'i cinsel tacize maruz kalıp başvuruda bulunmaları halinde isimleri gizli tutmaları gerektiğini, %65,3'ü spor ortamında cinsel tacize maruz kalanları hakları konusunda bilgilendirmesi gerektiğini ve %92,5'i tacizci ile tacize uğrayan kişi arasında arabuluculuk görevini yapmaması gerektiğini belirtmişlerdir (Tablo 10).

Tablo 10. Spor ortamındaki cinsel tacizi önlemeye yönelik yapı hangi işlevleri yerine getirmeli

	Evet		Hayır	
	N	%	N	%
Başvuruda bulunanların isimlerini gizli tutmak	257	%69.1	115	%30.9
Tacize maruz kalanları hakları konusunda bilgilendirmek	243	%65.3	129	%34.7
Tacize uğrayana psikolojik destek vermek	237	%63.7	134	%36.0
Tacizci ve tacize uğrayan arasında arabuluculuk	28	%7.5	344	%92.5
Tacize uğrayan kişiye hukuki destek	230	%61.8	142	%38.2
Tacizlerin önlenmesi için gerekli önlemlerin alınması	228	%61.3	144	%38.7
Spor ortamında tacizcilere karşı uygulanacak yaptırımın belirlenmesini sağlamak	202	%84.3	170	%15.7

TARTIŞMA

Bu araştırmanın iki temel amacı vardır. Sporcuların cinsel taciz konusundaki farkındalıkları ve cinsel tacize maruz kalma durumlarının belirlenmesi ve sporcuların cinsel tacize maruz kaldıktan sonraki tepkilerinin, başvurdukları kurumların ve önerilerinin belirlenmesi. Bu iki amaç doğrultusunda belirlenen altı araştırma problemi bağlamında tartışma sunulmuştur.

Araştırmanın ilk problemini oluşturan sporcuların cinsel taciz davranışlarını algılamalarıyla ilgili bulgular, kadın sporcuların belirtilen davranışları cinsel taciz olarak algılama oranları erkeklerle göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Kadınların cinsel taciz olduğunu düşündüğü ilk 3 davranış cinsel ilişkiye (fiziksel olarak) zorlanmak, rızası olmadan bedeninin herhangi bir yerine dokunulması ve cinsel içerikli teklife uyulduğu takdirde özel muamele göreceğinin söylenmesi/hissettirilmesidir. Erkeklerin cinsel taciz olduğunu düşündüğü ilk üç davranış ise cinsel ilişkiye (fiziksel olarak) zorlanmak, rızası olmadan sarılmak/öpülmek ve rızası olmadan bedeninin herhangi bir yerine dokunulmasıdır.

Bu araştırma problemine ait bir diğer bulgu ise, cinsiyete göre anlamlı fark bulunan cinsel taciz/cinsel saldırı davranışlarını kadınların cinsel taciz olarak algılama oranları erkeklerden daha yüksek olduğudur. Bu davranışlar arasında cinsel içerikli iltifatlar yapılması, cinsel yaşamınızla ilgili sorular sorulması, bedeninizle ilgili cinsel içerikli sözler kullanılması, cinsel içerikli materyal ile rahatsız edilmek, reddetmenize rağmen ısrarla yapılan davetler, cinsel içerikli teklife uyulduğu takdirde özel ilgi göreceğinizin veya bazı kazançlar elde edeceğinizin hissettirilmesi/söylenmesi, cinsel içerikli teklife uyulmadığı takdirde spor hayatı/iş hayatı/öğrenci hayatıyla ilgili bedeller ödeyeceğinizin hissettirilmesi/söylenmesi, rızanız olmadan bedeninizin herhangi bir yerine dokunulması ve rızanız olmadan öpülmek/sarılmak yer almaktadır.

Araştırmanın ikinci problemini oluşturan sporcuların spor ortamında maruz kaldıkları cinsel taciz/cinsel saldırı davranışları ve sıklığıyla ilgili bulgulara bakıldığında, kadın ve erkek

sporcuların birçok cinsel taciz ve cinsel saldırı davranışına maruz kaldıkları görülmektedir. Kadın sporcuların en sık maruz kaldığı ilk üç cinsel taciz davranışı rahatsız edici hitaplar, sevgiliyle ilgili ısrarcı sorular sorulması ve cinsiyetçi sözler söylenmesidir. Kadın sporcular arasında cinsel saldırıya maruz kalanların olduğu da görülmektedir. Cinsel saldırı, rızaya dayalı olmayan cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığının ihlal edilmesidir. Araştırmaya katılan 43 kadın rızası olmadan bedenlerinin herhangi bir yerine dokunulduğunu, 25 kadın rızası olmadan öpülmeye/sarılmaya ve 12 kadın cinsel ilişkiye zorlanmaya maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan erkek sporcuların da birçok cinsel taciz ve saldırı davranışına maruz kaldıkları ortaya çıkmıştır. Erkek sporcuların en sık maruz kaldığı ilk üç cinsel taciz davranışı rahatsız edici hitaplar, bedeniyle ilgili cinsel içerikli sözler kullanılması ve cinsel yaşamıyla ilgili sorular sorulmasıdır. Görüldüğü gibi, rahatsız edici hitaplar her iki cinsiyet için en sık maruz kalınan cinsel taciz davranışdır. Kadın sporcularla benzer olarak, erkek sporcular arasında da cinsel saldırıya maruz kalanların olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan 60 erkek sporcu rızası olmadan bedenlerinin herhangi bir yerine dokunulduğunu, 61 erkek rızası olmadan öpülmeye/sarılmaya ve 42 erkek cinsel ilişkiye zorlanmaya maruz kaldıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmanın ikinci problemiyle ilgili bir diğer bulgu, cinsel taciz ve saldırıya maruz kalma sıklığı ile cinsiyet arasında anlamlı bir farkın olduğudur. Cinsel içerikli şakalar, cinsel iltifatlar, cinsel yaşamınızla ilgili sorular sorulması ve bedeninizle ilgili cinsel içerikli sözler kullanılması davranışlarına bir kez maruz kalan kadınların sayısı erkeklerden yüksek, ara sıra maruz kalan erkeklerin sayısı da kadınlardan yüksek bulunmuştur. Ayrıca, cinsel içerikli teklife uyulduğu takdirde özel ilgi göreceğinin söylenmesi/hissettirilmesi, rızanız olmadan bedeninizin herhangi bir yerine dokunulması, rızanız olmadan öpülmek ve cinsel ilişkiye zorlanmak davranışlarına ara sıra maruz kalan erkeklerin sayısı kadınlardan yüksektir.

Görüldüğü üzere, araştırmaya katılan kadın ve erkek sporcular birçok cinsel taciz ve saldırı davranışına maruz kalmışlardır. Yurtdışında yapılan araştırmalarda da cinsel taciz davranışlarıyla ilişkili benzer sonuçlar elde edilmiştir. Farklı ülkelerde gerçekleştirilen araştırmalar kadın ve erkek sporcuların spor ortamında cinsel taciz ve istismara maruz kaldıklarını göstermektedir. Örneğin, 1024 Kanadalı kadın ve erkek sporcuların %57'sinin (Holman, 1995; akt. Fasting ve diğ., 2007), 250 Danimarkalı kadın ve erkek sporcuların %25'inin (Toftgaard Nielsen, 1998), 2118 Avustralyalı kadın sporcuların %31'inin ve erkek sporcuların %21'inin (Leahy ve diğ., 2002) ve Norveçli elit kadın sporcuların %51'inin (Fasting ve diğ., 2000) cinsel tacize maruz kaldıkları bulunmuştur. Araştırmalar, istenmeyen fiziksel temaslar, cinsel içerikli şakalar, iltifatlar, materyaller (e-posta, mektup, mesaj) ısrarcı teklifler, rahatsız edici kesintisiz bakışlar ve cinsel teklife uyulduğu takdirde bazı kazançlar sağlanacağı ya da uyulmadığı takdirde spor hayatı ile ilgili bedeller ödeneceği hakkında sporcuların, özellikle kadın sporcuların cinsel taciz deneyimleri olduğunu ortaya koymaktadır (Auweele ve Opdenacker, 2008; Fasting, 2007).

Farklı ülkelerde gerçekleştirilen araştırmalarda, spor alanında cinsel taciz konusu sıklıkla kadın sporcuların deneyimleri üzerinden araştırılmıştır. Bu araştırmalarda kadın sporcuların önemli bir bölümünün spor alanındaki güç sahibi kişilerin cinsel tacizine uğradıkları bulunmuştur. Örneğin, Norveç'te 572 kadın sporcunun %28'inin (Fasting ve diğ., 2000), Çek Cumhuriyeti'nde kadın sporcuların %72'sinin (Fasting ve diğ., 2010) ve Türkiye'de kadın sporcuların %56,2'sinin cinsel tacize uğradığı (Gündüz ve diğ., 2002; Zengin, 2012) araştırmalarda ortaya konmuştur.

Bu araştırmada, erkek sporcularda taciz davranışlarına maruz kalma sıklığı önemli bir bulgudur. Farklı ülkelerde yapılan araştırmalar, kadınların erkeklerden daha fazla tacize uğradığını gösterse de hem kadınlar hem de erkekler cinsel taciz vakalarında mağdur olabilmektedirler (Rodríguez ve Gill, 2011). Kanadalı sporcularla

yapılan bir araştırmanın sonuçları, sporcuların %8'inin çeşitli cinsel tacizlere maruz kaldığını ve kurbanların dörtte birinin erkek olduğunu göstermektedir (Parent ve Bannon, 2012). Leahy ve arkadaşları (2008) Avustralya'da erkek ve kadın sporcularda cinsel tacizin yaygınlığı üzerine bir çalışma yürütmüş ve erkek sporcuların %21'inin hayatları boyunca cinsel tacize uğradığını ve bu erkek mağdurların %29'unun spor ortamında taciz edildiğini tespit etmişlerdir. Brackenridge ve arkadaşları (2008) medyada yer almış 159 cinsel taciz vakasını incelemişler ve bu vakaların 108'inde kadın sporcuların yer aldığını, 45'inde ise erkek sporcuların yer aldığını bulmuşlardır.

Araştırmanın üçüncü probleminde sporcuların, cinsel taciz/cinsel saldırı davranışlarına nerelerde maruz kaldıkları incelenmiştir. Bulgular, kadın sporcuların en fazla spor sahasında, depasmanda ve şehir dışında cinsel tacize maruz kaldıklarını, erkek sporcuların ise soyunma odasında ve arkadaşları ile birlikte vakit geçirdikleri ortamlarda cinsel tacize maruz kaldıklarını göstermektedir. Ayrıca, soyunma odasında, masaj odasında, kamplarda ve otel odasında erkeklerin cinsel tacize maruz kalma sıklığı kadınlarınkinden daha yüksektir.

Araştırmanın dördüncü probleminde sporcuların, cinsel taciz/cinsel saldırı davranışlarına kimler tarafından maruz bırakıldıkları araştırılmıştır. Bulgular, araştırmaya katılan kadın ve erkek sporcuların spor alanındaki farklı pozisyonlardaki kişiler tarafından cinsel taciz davranışlarına maruz kaldıklarını göstermektedir. Kadın sporcular sırasıyla seyirci, spor alanında tanımadıkları bir kişi, herhangi bir sporcu, antrenör, spor alanında daimi bir işe sahip olmayıp arada bir gelen kişi, hakem, yönetici, idari personel, spor alanında resmi iş dışında çalışan kişi ve masör tarafından cinsel tacize maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan erkek sporcular da sırasıyla herhangi bir sporcu, seyirci, spor alanında tanımadıkları bir kişi, antrenör, masör, spor alanında daimi bir işe sahip olmayıp arada bir gelen kişi, idari personel, hakem, yönetici ve spor alanında resmi iş dışında çalışan kişi tarafından cinsel tacize maruz kaldıklarını

belirtmişlerdir. Kadın ve erkek sporcuların cinsel tacize maruz bırakıldıkları ilk dört kişinin, maruz kalma sıklıkları farklılaşsa da benzerliği önemli bir bulgudur. Sporcular, seyirci, spor alanında tanımadıkları kişi, herhangi bir sporcu ve antrenör tarafından cinsel tacize maruz kalmaktadırlar. Ayrıca, analiz sonuçları herhangi bir sporcu tarafından erkeklerin cinsel tacize maruz bırakılma sıklığının kadınlardan daha yüksek iken kadınların seyirci tarafından ve spor alanında tanımadıkları bir kişi tarafından cinsel tacize maruz bırakılma sıklığının erkeklerden daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Yurtdışındaki araştırmalar, kadın ve erkek sporcuların spor ortamından ve dışından farklı pozisyonlardaki kişilerin cinsel taciz ve istismara maruz kaldıklarını göstermektedir. Literatürdeki araştırmaların bulguları, bu araştırmanın bulgularıyla benzerlikler ve farklılıklar gösterebilmektedir. Bu farklılıkların sebepleri bazen araştırmanın metodolojisi (nitel ya da nicel) ve örnekleme (kadın/erkek) kaynaklı olabilmektedir. Örneğin, Fasting ve arkadaşlarının 2002 yılında 19 kadın sporcuyla yaptıkları nitel araştırma sonuçları kadın sporcuların erkek antrenörleri tarafından cinsel tacize maruz bırakıldıklarını göstermektedir. 25 Norveçli elit kadın sporcunun cinsel taciz deneyimlerini bireysel görüşmeler yaparak araştıran Fasting ve arkadaşları (2007), cinsel tacizlerin %57'sinin erkek otorite figürleri (antrenör, spor yöneticisi ve masör) ve 27 deneyimin de benzer yaş gruplarındaki erkek sporcular tarafından gerçekleştirildiğini bulmuşlardır. Toftgaard Nielsen tarafından 2001 yılında 253 Danimarkalı sporcuyla yapılan nicel araştırmanın sonucunda kadın ve erkek sporcuların antrenörlerin farklı türlerde cinsel taciz davranışlarına maruz kaldıkları bulunmuştur. Örneğin 88 sporcu antrenörlerinin cinsiyetçi söylemlerine maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Fasting ve arkadaşları (2003) 56 farklı spor branşından 553 sporcuyla yaptıkları nicel araştırmada, cinsel tacize maruz kalan sporcuların % 39'unun spor ortamı dışındaki bireyler tarafından, %28'inin spor ortamındaki bireyler tarafından cinsel tacize maruz bırakıldıkları bulunmuştur. Bu mağ-

durların %15'i spordaki otorite figürleri ve %19'u diğer sporcular tarafından taciz edilmişlerdir.

Araştırmanın beşinci problemi, sporcuların, cinsel taciz ve cinsel saldırı davranışlarına gösterdikleri tepkilerdir. Bulgulara göre kadın sporcuların cinsel taciz ve saldırı davranışına gösterdikleri davranışlar sırasıyla; yapmamasını söylemek, şaka gibi algılayarak yok saymak, ortamı terk etmek, ortamı terk etmek, önemsememek, fiziksel olarak tepki göstermek, resmi şikâyetinde bulunmak, çevredekilerden yardım istemek ve korkudan bağırımdır. Erkek sporcuların cinsel taciz davranışına gösterdikleri tepkiler ise sırasıyla; şaka gibi algılayarak yok saymak, önemsememek, yapmamasını söylemek, fiziksel olarak tepki göstermek, ortamı terk etmek, resmi şikâyetinde bulunmak ve korkudan bağırımdır. Kadın ve erkek sporcular tarafından gösterilen en az tepkinin resmi şikâyetinde bulunmak ve korkudan bağırma olduğu görülmektedir. Araştırmada, cinsel taciz ve saldırıya gösterilen tepkiler cinsiyete göre farklılaştığı da bulunmuştur. Yapmamasını söylemek ve ortamı terk etmek daha çok kadın sporcuların gösterdiği tepkiler iken çevredekilerden yardım etmek sadece kadın sporcuların gösterdiği tepkidir.

Rodriguez ve Gill (2011) Porto Rikolu cinsel taciz mağduru 6 elit kadın sporcuyla gerçekleştirilen fenomenolojik araştırmalarında, kadınlar cinsel taciz ve sonuçlarıyla baş edebilmek için kaçınma, sosyal destek alma (arkadaş ve aileden), sözel olarak yüzleşme, direnme ve kurumsal destek arama (yasal yollara başvurma, resmi şikâyetinde bulunma) davranışlarını gösterdiklerini belirtmişlerdir. Kaçınma davranışı, mevcut araştırmanın katılımcıları tarafından belirtilen yok saymak, önemsememek ve ortamı terk etmek davranışlarını içermektedir. Porto Rikolu kadınlar, hafif cinsel tacize (örn., cinsel içerikli yorum, ima ve şaka) önemsemediklerini, ortamdaki yürüyerek uzaklaştıklarını ve beden dili aracılığıyla göz ardı ettiklerini belirtmişlerdir. Fasting ve diğ. (2007), bu davranışsal tepkiyi sporcuların hafif taciz hoşgörülerini açıklayan pasiflik olarak sınıflandırmaktadırlar. Türkiye'de spor alanında gerçekleştirilen bu bulguyla benzer bir araştır-

maya rastlanmamakla birlikte, spor dışında gerçekleştirilen az sayıdaki araştırma sonuçları da cinsel tacize karşı kadınların tutumları daha çok pasif kalma, kaçınma, biçiminde olduğunu göstermektedir (Zengin, 2012).

Kadın ve erkek sporcuların resmi şikâyetle bulunmama nedenleri de araştırılmıştır. Kadın sporcuların belirttikleri nedenler sırasıyla; uzatmak istememek, herhangi bir şey yapılacağına inanmamak, başkalarının duymasından korkmak, inanılmayacağından korkmak, cinsel taciz olup olmadığından emin olamamak, başvurabileceği bir yerin olmaması, spordaki geleceğinin etkilenmesinden korkmak, çok korkmak, takımdan uzaklaştırılmaktan korkmak, anlatmaya utanmak ve çok sık olduğu için alışmaktır. Erkek sporcuların belirttikleri nedenler ise sırasıyla; uzatmak istememek, herhangi bir şey yapılacağına inanmamak, cinsel taciz olup olmadığından emin olamamak, çok sık olduğu için alışmak, spordaki geleceğinin etkilenmesinden korkmak, takımdan uzaklaştırılmaktan korkmak, başkalarının duymasından korkmak, inanılmayacağından korkmak, anlatmaya utanmak, çok korkmak ve başvurabileceği bir yer olmamaktır. Kadın ve erkek sporcuların resmi şikâyetle bulunmama nedenlerinin başında uzatmak istememek gelmektedir. Bu davranış, bir önceki paragrafta sözü edilen kaçınma davranışının bir bileşeni olarak düşünülebilir ve Fasting ve arkadaşlarının (2007) sınıflandırmaları doğrultusunda pasif bir davranış olarak nitelendirilebilir. Ayrıca bulgular, bu nedenlerin cinsiyete göre farklılaştığını da göstermektedir. Herhangi bir şey yapılacağına inanmamak, başkalarının duymasından korkmak, inanılmayacağından korkmak ve başvurabilecek yer olmaması cevaplarını veren kadın sporcuların sayısı erkeklerden yüksek bulunmuştur.

Uluslararası literatür incelendiğinde, cinsel tacize maruz kalan sporcuların bir çoğunun resmi şikâyetle bulunsa dahi bir şey yapılacağına inanmadığını ve bilgilerinin gizli tutulacağı konusunda inançlarının olmadığını belirttikleri görülmektedir (Donnelly ve diğ., 2016), kurumsal desteğin olmamasının, cinsel tacize dair bir toleransın

olmasının ve yetersiz gizlilik politikasının cinsel taciz mağdurlarının gerekli tepkiyi göstermelerini engellediğini de ortaya koymaktadır (Fitzgerald ve diğ., 1995; Rodriguez ve Gill, 2011). Bu sebeplerle birlikte, performans sporu kültürünün cinsel taciz davranışlarına yönelik bir toleransı içerebileceğini gösteren araştırmalar da vardır. Örneğin, Fasting ve arkadaşlarının (2007) araştırmalarında gördükleri cinsel taciz deneyimi olan 25 elit kadın sporcu, herhangi bir resmi şikâyetle bulunmadıklarını belirtmişlerdir. Araştırmacılar bunun en önemli sebeplerinden birisi olarak elit sporcuların üst düzey performans sporcuların cinsel tacizi kabullenmeyi öğrenmelerini göstermişlerdir.

Araştırmanın sonucu problemi kapsamında katılımcılara spor ortamında yaşanan cinsel taciz olaylarını önlemeye yönelik önerileri sorulmuştur. Kadın ve erkek sporcuların büyük bir bölümü cinsel tacize maruz kalanların başvurabileceği bir yapının gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Kadın ve erkek sporculara göre, cinsel tacizi önlemeye yönelik bir yapının uygulanacak yaptırımları belirlemesi, gizlilik politikasının olması, cinsel tacize maruz kalanları hakları konusunda bilgilendirmesi gerekmektedir. Ayrıca, sporcuların büyük bir bölümü bu yapının tacizci ile tacize uğrayan kişi arasında arabuluculuk görevini yapmaması gerektiğini belirtmişlerdir.

Önceki paragraflarda, sporcuların resmi bir şikâyetle bulunmamaları nedenleri arasında başvurabilecekleri bir yapının olmamasının bir neden olduğu ve literatürde benzer bulgunun varlığı tartışılmıştı. Bu araştırmaya katılan sporcuların sporda cinsel tacizi önleyici bir yapının kurulması gerekliliği görüşü başka ülkelerde gerçekleştirilen araştırmalarda da ortaya çıkmıştır. Örneğin, Taylor ve diğ. 2017 yılında Amerika'daki spor fakültelerinde yapılan araştırmada, katılımcılar tacize ve baskıya maruz kalanların başvurabileceği bir yapının gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Brackenridge (2010), sporda cinsel tacizi önlemeye yönelik spor politikaları geliştirmenin, cinsel tacize karşı bilgilendirme, koruyucu önlemler, başvurulacak bir güvenlik organı gibi denetimlerin önemini vur-

gulamaktadır. Cinsel tacizi önleyici yapıların, bu araştırmanın katılımcılarının da belirttiği işlevleri yerine getirebilmelerinin önemli bir aracı, ilgili yaptırımları içeren bir politikanın ve prosedürün belirlenmesidir. Ayrıca, spor ortamındaki sporcu, antrenör, yönetici, hakem ve diğer kişilerin bilgilendirilmesi de önemli bir işlevdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma bulguları, kadın ve erkek sporcuların cinsel tacizi spor yaşantılarının bir bölümünde yaşadıklarını, spor ortamındaki ve dışındaki bireylerin cinsel taciz davranışlarına maruz kaldıklarını ve farklı tepkiler gösterdiklerini ortaya koymaktadır. Bulgular, farklı ülkelerde yapılan araştırmaların bulgularıyla benzerlikler ve farklılıklar göstermektedir. Fasting ve diğ. (2007)'e göre sporda cinsel taciz araştırmalarının sonuçlarını karşılaştırmak zordur. Karşılaştırmaların zorluğu, tanımların, etik boyutların, güvenilirlik ve geçerliğin, yanıtlanmayan sorunların vb. farklılıklarından kaynaklanmaktadır. Bu sebeple, farklı araştırmalardaki sporda cinsel taciz sıklıkları çok farklılaşabilmekle birlikte ortak bulgu, spor ortamında cinsel taciz ve saldırının yaşandığıdır.

Ülkemiz spor kurumlarında herhangi bir cinsel tacizi önleme politikası ya da etkin bir şekilde işleyen kurumsal bir şikayet birimi bulunmamaktadır. Bu durum, sporcuların cinsel taciz ve saldırı karşısında gösterdikleri tepkinin daha çok pasif davranışlar olmasının ve resmi bir şikayette bulunmamalarının önemli bir sebebidir. Dolayısıyla, bu ve gelecekte yapılacak araştırmaların bulguları spor kurumlarında ilgili politikaların geliştirilmesine hizmet edebilecek

nitelikte önemli bulgulardır. Spor kurumlarında cinsel tacizi önlem politikaları, spor ortamlarının bütün bireyler için güvenilir olmasına ve özellikle sporcuların güvenli bir ortamda performanslarını sergileme fırsatı bulmalarına olanak verecektir. Önleyici politikalarla birlikte taciz sonrası başvurulacak bir yapının gerekliliği de önemli görünmektedir.

Cinsel taciz, genel olarak spor bilimleri alanında sıklıkla çalışılan bir konu olmamakla birlikte ülkemiz spor bilimleri alanında araştırma sayısı yok denecek kadar azdır. Farklı spor dallarını, farklı yaş gruplarını, farklı performans düzeylerini dikkate alarak yapılacak cinsel taciz araştırmalarına ihtiyaç vardır. Ayrıca, yurtdışı alanyazında özellikle nicel araştırmayla gerçekleştirilen sporda cinsel taciz araştırmalarının katılımcıları büyük oranda kadın sporcular olmakla birlikte erkeklerin de cinsel taciz deneyimlerinin olduğu görülmektedir. Erkek sporcular arasında cinsel tacizin boyutlarını tanımak ve anlamak için gelecek araştırmalarda, özellikle nitel araştırmalar aracılığıyla erkek sporcuların cinsel taciz deneyimlerinin açığa çıkartılması önemlidir.

Yazar Notu: Araştırmaya katılan tüm sporculara, veri toplanmasına destek sunan spor kulüplerine, yöneticilere, görüş ve önerilerini paylaşan Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Arş. Gör. Pınar Öztürk'e teşekkür ederiz.

Yazışma Adresi (Corresponding Address):

Uzman. Gülay Özen

Spor Genel Müdürlüğü

E-posta: ozengulay@gmail.com

Faks No: 0312 4398585

KAYNAKLAR

1. **Ankara Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Politika Belgesi.**(2011).Mart 12 2018, <http://cts.ankara.edu.tr>
2. **Auweele YV, Opendacker J.** (2008). Unwanted sexual experiences in sport: Perceptions and reported prevalence among Flemish female student athletes. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 6, 354-365.
3. **Brackenridge C, Bishopp D, Moussalli S, Tapp J.** (2008). The characteristics of sexual abuse in sport: A multidimensional scaling analysis of events described in media reports. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 6(4), 385-406.
4. **Brackenridge C.** (2010). Violence and abuse prevention in sport. (K Kaufman, Ed.) *The Prevention of Sexual Violence: A Practitioners' Sourcebook*. s.401-414. Holyoke, MA: Neari Press.
5. **Donnelly P, Kerr G, Heron A, DiCarlo D.** (2016). Protecting youth in sport: An examination of harassment policies. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 8(1), 33-50.
6. **Durmuş E.** (2013). Cinsel taciz: Üniversite öğrencilerinin algı ve tepkileri. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 13(1), 15-30.
7. **Fasting K.** (2007). Women athletes' personal responses to sexual harassment in sport. *Journal of Applied Sport Psychology*, 19, 419-433.
8. **Fasting K, Brackenridge C.** (2009). Coaches, sexual harassment and education. *Sport, Education and Society*, 14(1), 21-35.
9. **Fasting K, Brackenridge C, Borgen J.** (2003). Experiences of sexual harassment and abuse among Norwegian elite female athletes and nonathletes. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 74(1), 84-97.
10. **Fasting K, Brackenridge C, Borgen J.** (2004). Prevalence of sexual harassment among Norwegian female elite athletes in relation to sport type. *International Review for the Sociology of Sport*, 39(4), 373-386.
11. **Fasting K, Brackenridge C, Walseth K.** (2002). Consequences of sexual harassment in sport for female athletes. *Journal of Sexual Aggression*, 8(2), 37-48.
12. **Fasting K, Brackenridge C, Walseth K.** (2007). Women athletes' personal responses to sexual harassment in sport. *Journal of Applied Sport Psychology*, 19(4), 419-433.
13. **Fasting K, Chroni S, Knorrec N.** (2014). The experiences of sexual harassment in sport and education among European female sports science students. *Sport, Education and Society*, 19(2), 115-130.
14. **Fasting K, Chroni S, Hervik SE, Knorre N.** (2010). Sexual harassment in sport toward females in three European countries. *International Review for the Sociology of Sport*, 46(1) 76-89
15. **Fitzgerald LF, Swan S, Fisher K.** (1995). Why didn't she just report him? The psychological and legal implications of women's responses to sexual harassment. *Journal of Social Issues*, 51(1), 117-138.
16. **Gündüz N, Koz M, Fedai T, Sunay H, Ersöz G.** (2002). Türkiye'de değişik spor branşlarındaki elit kadın sporcuların karşılaştıkları cinsel taciz olaylarının araştırılması *Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 95-108.
17. **IOC (International Olympic Committee).** (2007). IOC Consensus Statement on Sexual Harassment & Abuse in Sport. Mart 15, 2018. <https://www.olympic.org/news/ioc-adopts-consensus-statement-on-sexual-harassment-and-abuse-in-sport>
18. **KASFAD (Kadınlar için Spor ve Fiziksel Aktivite Derneği).** (2012). Kadınların Spor ve Fiziksel Aktiviteye Katılımı. Ankara.
19. **Leahy T, Pretty G, Tenenbaum G.** (2008). A contextualized investigation of traumatic correlates of childhood sexual abuse in Australian athletes. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 6(4), 366-384.
20. **Malloy DC, Zakus DH.** (2004). Harassment issues in sport organizations: Utilitarian, justice, Kantian, and existential approaches to modal ontology. *Quest*, 56(3), 321-336.
21. **Parent S, Bannon J.** (2012). Sexual abuse in sport: What about boys? *Children and Youth Services Review*, 34, 354-359.
22. **Rodríguez EA Gill D.L.** (2011). Sexual harassment perceptions among Puerto Rican female former athletes. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 9(4), 323-337.
23. **Taylor E, Smith AB, Rode CR, Hardin R.** (2017). Women don't know anything about sports: Contrapower harassment in the sport management classroom. *Sport Management Education Journal*, 1-30.
24. **Toftegaard NJ.** (2001). The forbidden zone: intimacy, sexual relations and misconduct in the relationship between coaches and athletes. *International Review for the Sociology of Sport*, 36(2), 165-182.
25. **Yıldız Ö.S.** (2009). Sporda Cinsel Taciz ve İstismarın Belirlenmesine Yönelik Bir Pilot Çalışma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi. Adli Tıp Enstitüsü.
26. **Yücel AS, Korkmaz M, Karataş Ö, Hergüner G, Yaman Ç, Çatıkkaş F.** (2014). Determination of sexual harassment and abuse women athletes face in sports: A case study. *South Asian Journal of Experimental Biology*, 4(3), 133-140.
27. **Zengin E.** (2012). Sexual Harassment among Turkish Female Athletes: The Role of Ambivalent Sexism. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. ODTÜ. Sosyal Bilimleri Enstitüsü.